

Te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de door het college vastgestelde subsidieregeling Doetinchems Winterfonds voor midden- en kleinbedrijf (mkb) gemeente Doetinchem.
2. Voor het uitvoeren van de subsidieregeling Doetinchems Winterfonds een budget beschikbaar te stellen van € 130.000 en dit te dekken uit de reserve Crisisherstelfonds.
3. Voor het uitvoeren van de DEK ((Doetinchems energie krediet)-regeling een krediet beschikbaar te stellen van € 300.000 en de lasten hiervan te dekken vanuit de ontvangen rentevergoeding.
4. Voor de onderdelen 3 en 4 de 15^e begrotingswijziging van de gemeentebegroting 2023 vast te stellen.

Inleiding

In dit raadsvoorstel vragen wij u middelen beschikbaar te stellen uit het crisisherstelfonds ten behoeve van ondernemers die in de problemen zijn gekomen door hoge energiekosten. Deze middelen worden gevraagd voor de uitvoering van een subsidieregeling (Winterfonds voor midden- en kleinbedrijf gemeente Doetinchem) en een kredietregeling (Doetinchems Energie Krediet).

Subsidieregeling Winterfonds voor midden- en kleinbedrijf gemeente Doetinchem

Van de provincie Gelderland is uit het Gelders Winterfonds is € 277.478 ontvangen om maatschappelijke organisaties en het mkb te helpen met de stijgende energieprijzen. In het raadsvoorstel subsidieregeling tegemoetkoming energiekosten voor maatschappelijke stichtingen en verenigingen gemeente Doetinchem is voorgesteld om dit bedrag toe te voegen aan de reserve Crisisherstelfonds. Dit is in lijn met de reden waarom deze middelen door de provincie Gelderland beschikbaar zijn gesteld. Namelijk om maatschappelijke, publieke en sportvoorzieningen en dat deel van het Gelders bedrijfsleven, in het bijzonder het mkb, dat door de sterk gestegen energieprijzen in de problemen dreigt te geraken, bij te staan. In dit voorstel vragen wij u middelen uit dit fonds beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de subsidieregeling.

Doetinchems Energie Krediet (DEK regeling)

Naar aanleiding van de motie 'Extra hulp en aandacht voor ondernemers met hoge energierekeningen' (M3, 10 november 2022) is er gezocht naar manieren om ondernemers extra steun te bieden ter overbrugging voor de TEK-regeling. De landelijke TEK-regeling laat, naar verwachting, nog tot midden 2023 op zich wachten. Wij hebben daarom op 20 december 2022 de DEK-regeling vastgesteld. Uw raad is hierover geïnformeerd door middel van een raadsmededeling (2022-93). Om mkb'ers bij te staan die deze periode niet kunnen overbruggen, vragen wij u middelen beschikbaar te stellen om de DEK (Doetinchems energie krediet) regeling uit te kunnen voeren.

Verschil DEK en Winterfonds

Er zitten enkele verschillen tussen beide regelingen. Zo is de DEK een krediet en het Winterfonds een subsidie. De DEK richt zich op dezelfde doelgroep als de landelijke TEK-regeling, dus (grote) energie-intensieve bedrijven. Het Winterfonds richt zich juist op de kleinere ondernemingen die, veelal, niet in aanmerking komen voor de DEK en TEK regeling.

Argumenten

1.1 We willen met het Doetinchems Winterfonds eenmalig ondernemers helpen die te maken hebben gehad met de explosieve stijging in energiekosten.

De gestegen energiekosten hebben een grote invloed gehad op de financiële positie van bedrijven. Voornamelijk voor energie-intensieve bedrijven zijn er regelingen opgezet, zoals de landelijke TEK regeling. Echter hebben ook kleine en middelgrote bedrijven te maken met de hogere energielasten, die zij niet altijd door kunnen rekenen naar de klant.

1.2 Het midden- en kleinbedrijf is een belangrijk onderdeel van de Doetinchemse economie. Het mkb biedt 60% van de werkgelegenheid in Nederland. Voor Doetinchem betekent dit dat het dus heel belangrijk is om deze bedrijven behouden en te ondersteunen waar mogelijk voor de lokale en regionale economie, de werkgelegenheid en onze groeiambitie.

2.1 Met de € 130.000 voor Doetinchems Winterfonds kunnen we minimaal 43 ondernemers helpen.

Als alle ondernemers het maximale bedrag aanvragen van € 3000,- kunnen we 43 ondernemers helpen. Omdat maximaal 50% van het verschil in lasten gesubsidieerd wordt, verwachten we dat veel ondernemers minder dan € 3000,- zullen aanvragen.

3.1 Met het krediet van € 300.000 voor de DEK-regeling kunnen 30 tot 40 bedrijven aanspraak maken op de regeling.

De regeling kon in december 2022 al ingaan omdat het Ondernemerssteunpunt nog ongeveer € 70.000 aan middelen beschikbaar had om ondernemers te ondersteunen door middel van de bestaande regelingen. Deze middelen konden direct ingezet worden bij vaststelling van de regeling. Het aanvullend krediet van € 300.000 is nodig om door het ondernemerssteunpunt verder uitvoering te kunnen geven aan de regeling.

Vergelijkbaar met de TEK-regeling wordt de toetsing, toekenning en uitbetaling belegd bij het Ondernemerssteunpunt. De DEK-regeling betreft leningen aan ondernemers. De rente en aflossing op de leningen zal worden gebruikt om de lasten van het door de gemeente Doetinchem verstrekte krediet te dekken. De verwachting is dat minimaal 50% van de kredieten terugbetaald zullen worden. Het risico van mogelijke kosten schatten wij dus in op € 150.000 en deze zullen we dan ten laste van het Crisisherstelfonds brengen. De uitvoeringskosten die het ondernemerssteunpunt maakt voor het beschikbaar stellen van het overbruggingskrediet voor de TEK-regeling hangen samen met het aantal aanvragen. Als de kosten inzichtelijk zijn, zal bij een cyclusdocument voorgesteld worden om deze uitvoeringskosten uit het crisisherstelfonds te dekken.

3.2 We kiezen ervoor ondernemers met liquiditeitsproblemen te hulp te schieten met een lening van maximaal € 10.000 per vestiging van hun bedrijf onder gunstige voorwaarden.

Deze lening levert een bijdrage om de periode te overbruggen naar het moment dat de TEK-regeling uitbetaald wordt. De regeling zal dan ook stoppen bij uitvoering van de TEK-regeling. De gunstige voorwaarden betreffen een rentepercentage gelijk met wat de gemeente ook verschuldigd is bij het lenen van geld, op dit moment ongeveer 3%.

3.3 We willen energie-intensieve MKB-ondernemers ondersteunen waarbij de impact en afhankelijkheid van de energielasten het grootste zijn en die weinig mogelijkheden hebben om de kostprijs te verlagen of door te berekenen.

De Europese definitie van het MKB wordt gehanteerd en er wordt aangesloten bij de definities van de landelijke TEK regeling.

Financiën

Subsidieregeling Winterfonds voor mkb

Voor het uitvoeren van de subsidieregeling Doetinchems Winterfonds schatten wij in dat er voor maximaal voor € 130.000 aan aanvragen wordt gedaan. Voor het uitvoeren van de DEK-regeling is een krediet van € 300.000 nodig.

Van de provincie Gelderland is uit het Gelders Winterfonds is € 277.478 ontvangen om maatschappelijke organisaties en het mkb te helpen met de stijgende energieprijzen.

In het raadsvoorstel subsidieregeling tegemoetkoming energiekosten voor maatschappelijke stichtingen en verenigingen gemeente Doetinchem is voorgesteld wordt om dit bedrag toe te voegen aan de reserve Crisisherstelfonds, zodat in lijn met de reden waarom deze middelen door de provincie Gelderland beschikbaar zijn gesteld, om maatschappelijke, publieke en sportvoorzieningen en dat deel van het Gelders bedrijfsleven, in het bijzonder het mkb, dat door de sterk gestegen energieprijzen in de problemen dreigt te geraken, bij te staan. Door deze toevoeging bevat de bestemmingsreserve crisisherstelfonds ongeveer € 2,4 miljoen. Ruim voldoende om uit bestemmingsreserve crisisherstelfonds, naast de € 300.000 ter dekking van de Subsidie tegemoetkoming energiekosten maatschappelijke stichtingen en verenigingen gemeente Doetinchem, € 130.000 beschikbaar te stellen ter dekking van de voorgestelde subsidieregeling Doetinchems Winterfonds.

De aanwending van de provinciale subsidie zal dan in samenhang zijn met de regeling voor maatschappelijke instellingen om te voorkomen dat subsidiegeld onbenut blijft.

DEK-regeling

De DEK-regeling betreft leningen aan ondernemers. De lasten van het krediet van € 300.000 voor het uitvoeren van de DEK'-regeling, zoals eerder aangegeven in de raadsmededeling 2022-93 Extra hulp en aandacht voor mkb-ondernemers met hoge energierekening, worden gedekt vanuit de ontvangen rentevergoeding. De verwachting is dat minimaal 50% van de kredieten terugbetaald zal worden. Het risico van mogelijke kosten schatten wij in € 150.000. Hiervan wordt voorgesteld om dit risico af te dekken ten laste van het Crisisherstelfonds komen. De uitvoeringskosten die het ondernemerssteunpunt maakt voor het beschikbaar stellen van het overbruggingskrediet voor de TEK-regeling hangen samen met het aantal aanvragen. Als deze kosten en de gedeerde kosten voor de niet terugbetaalde leningen inzichtelijk zijn, zal bij een cyclusdocument voorgesteld worden om deze kosten ten laste van de reserve crisisherstelfonds te dekken.

Kanttekeningen

1.1 Met deze regeling helpen we enkel bedrijven tot 50 medewerkers.

We kiezen ervoor het Winterfonds beschikbaar te stellen voor de kleinere bedrijven. Grotere bedrijven hebben over het algemeen meer mogelijkheden om de kostprijs te verhogen en kunnen ook gebruikmaken van schaalvoordelen bij de inkoop. Tevens kunnen zij, als energie-intensief, wel aanspraak maken op de TEK- en DEK-regeling.

1.2 Zit er geen overlap met de landelijke TEK- en lokale DEK-regeling?

De subsidieregeling is gericht op kleinere ondernemingen die te maken hebben gehad met stijgende energieprijzen. De voorwaarden van de regeling beperken zich niet tot energie-intensieve bedrijven. Om aanspraak te kunnen maken op de TEK- en DEK-regeling moet minimaal 7% van de omzet bestaan uit energielasten. Dit wordt door veel kleinere ondernemingen niet gehaald. Echter hebben we er niet voor gekozen om bedrijven die aanspraak kunnen maken op de TEK- en DEK-regeling uit te sluiten voor deze subsidie. Het Winterfonds van de provincie is bedoeld om alle (kleine) mkb ondernemers te helpen, dus ook de energie-intensieve.

1.3 Bij het verstrekken van middelen aan ondernemers kan er sprake zijn van staatssteun.

De vraag of er sprake is van staatssteun is afhankelijk van vijf cumulatieve criteria zoals benoemd in artikel 107 lid 1 VWEU (Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie). Dat wil zeggen dat aan alle voorwaarden moet worden voldaan alvorens er sprake is van staatssteun.

Decentrale overheden dienen elke steunverlening te toetsen aan deze criteria. Een steunverlening van de overheid die voldoet aan alle criteria kwalificeert als staatssteun. Dit brengt bepaalde verplichtingen voor decentrale overheden met zich mee. De criteria gesteld in artikel 107 lid 1 VWEU zijn:

- de steun wordt verleend aan een onderneming die een economische activiteit verricht;
- de steun wordt door staatsmiddelen bekostigd;
- deze staatsmiddelen verschaffen een economisch voordeel dat niet via normale commerciële weg zou zijn verkregen (non-marktconformiteit);
- de maatregel is selectief: het geldt voor één of enkele ondernemingen, een specifieke sector/regio;
- de maatregel vervalst de mededinging (in potentie) en (dreigt te) leiden tot een ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer in de EU.

<https://europadecentraal.nl/onderwerp/staatssteun/criteria-staatssteun/>

Op grond van de reguliere de-minimisverordening (Verordening (EU) nr. 1407/2013) kunnen overheden, dus ook decentrale overheden, over een periode van drie belastingjaren tot maximaal € 200.000,- aan steun verlenen aan een onderneming. De reguliere de-minimisverordening is in principe van toepassing op steun aan ondernemingen in alle sectoren, maar er gelden enkele specifieke regels voor bepaalde sectoren. Bijvoorbeeld voor de transportsector. Zo kan aan een onderneming, die voor rekening van derden goederenvervoer over de weg verricht, maximaal € 100.000,- over een periode van drie belastingjaren aan steun worden verleend, op basis van de reguliere de-minimisverordening. De de-minimisverordeningen hebben een aantal belangrijke voorwaarden om steun te verlenen. Zo is het belangrijk dat een decentrale overheid een de-minimisverklaring opvraagt bij de begunstigde onderneming, voordat de steun wordt verleend. Ook bevatten de de-minimisverordeningen regels voor het verstrekken van een lening of garantie als de-minimissteun.

De risico's op ongeoorloofde staatssteun worden beperkt door de eis in de subsidieregeling om een naar waarheid ingevulde de-minimisverklaring aan te leveren.

1.4 Over de subsidie Gelders Winterfonds zullen we uiterlijk 31 december 2023 eindverantwoordelijkheid moeten afleggen.

De subsidie van de provincie Gelderland is bedoeld voor de grootste nood op korte termijn en voor die situaties waarin rijksregelingen (nog) niet voorzien. Om op korte termijn steun te kunnen bieden, moet de regeling snel en dus simpel uit te voeren zijn. Daarom wordt net als met de COVID-19-regeling het geld via gemeenten ingezet. Wat de provincie betreft ligt de nadruk op gebruikers van maatschappelijk vastgoed en mkb ondernemingen met een hoog energieverbruik die nog niet of onvoldoende steun van het Rijk krijgen. Dit biedt een ruim kader. De provincie heeft dit dan ook niet in strikte subsidievoorwaarden vertaald. Zij vertrouwen erop dat de beschikbare middelen op de goede plek terecht komen. Wij zijn van mening dat wij met deze subsidieregeling de middelen op een juiste manier inzetten. De provincie gaat uit van terughoudend toezicht. Zij willen ons niet onnodig belasten met administratieve taken. Zij vragen ons uiterlijk 31 december 2023 een door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld verslag in te dienen waarin wordt beschreven waaraan de subsidie is besteed. Wij zullen de aanvragen in het kader van de subsidieregelingen voor maatschappelijke organisaties en het mkb (Doetinchems Winterfonds) beschouwen als uitgaven ten laste van de middelen uit het Winterfonds, die zijn toegevoegd aan de reserve Crisisherstelfonds en hierover verslag uit brengen aan de provincie. De eventueel niet bestede middelen vanuit deze Subsidie Winterfonds voor midden- en kleinbedrijf gemeente Doetinchem zullen terugvloeien naar de reserve Crisisherstelfonds. Wanneer de totale omvang van aanvragen in het kader van de subsidieregelingen voor maatschappelijke organisaties en het mkb lager is dan de dan verstrekte subsidie, dan zal het ongebruikte deel van de subsidie moeten worden terugbetaald.

1.5 Hoe kan verduurzaming van panden worden gestimuleerd?

De regeling geeft een financiële stimulans aan midden- en klein bedrijven. Het zorgt ervoor dat levensvatbare bedrijven niet omvallen door de energiecrisis. Het nadeel hiervan is dat dit op de lange termijn geen oplossing biedt. Hiervoor zal moeten worden ingezet op het verduurzamen van panden. De gemeente Doetinchem kent een stimuleringsregeling voor verduurzaming van panden voor kleine en micro-ondernemingen. De doelgroep komt dus overeen met die van de subsidieregeling (mkb tot 50 medewerkers). Tevens is een uitbreiding van deze regeling in ontwikkeling om pandeigenaren nog meer te stimuleren te investeren in verduurzaming. De vernieuwde 'stimuleringslening verduurzaming winkels, kantoren en zakelijke bestemmingen' zal een grotere doelgroep aanspreken en kent een verruiming van de beschikbare middelen.

2.1 Wat als het budget op is?

We hebben ervoor gekozen het maximale subsidiebedrag op € 3000,- te zetten om zoveel mogelijk bedrijven te kunnen helpen. Echter is dit naar verwachting niet voldoende om alle partijen te kunnen compenseren voor hun verhoogde energiekosten en niet voldoende om bedrijven volledig te kunnen compenseren in hun stijgende kosten. We richten ons daarom op de kleinste bedrijven. Voor mkb-ondernemingen geldt verder dat we via de Bijzondere Bijstand voor Zelfstandigen in bepaalde gevallen maatwerk kunnen verlenen, ook als het subsidieplafond van deze regeling is bereikt.

3.1 Wat als er geen aanvragen binnenkomen?

Door de onvoorspelbaarheid van de energiemarkt is in december ingezet op het beschikbaar stellen van € 300.000. Verwacht werd dat er tussen de 30 en 40 ondernemers aanspraak zouden gaan maken op de regeling. In werkelijkheid zien we een aanzienlijke daling van de energieprijzen in januari. Hierdoor zijn er bij Laborijn enkel gesprekken gevoerd, die tot dusver nog niet hebben geleid tot aanvragen. Laborijn verwacht dat deze er nog wel komen, ondanks de lagere energielasten.

De kans is dus groot dat de middelen de komende tijd niet volledig gebruikt zullen worden. Echter is het advies wel om de middelen gereserveerd te hebben om het komende jaar slagvaardig te blijven. We weten immers niet hoe het najaar van 2023 eruit zal zien.

Vervolg

Na vaststelling zal ons college uitvoering geven aan de subsidieregeling. Laborijn en het mkb zullen worden geïnformeerd via de kanalen.

Bijlagen

1. Subsidieregeling Winterfonds voor midden- en kleinbedrijf gemeente Doetinchem
2. Doetinchems energie krediet
3. 2023-015 DEK en Winterfonds mkb met check

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

mr. G.A. Karssenbergh

mr. M. Boumans MBA MPM